

Arbo-inf@ct: Nieuw coronavirus (Volksrepubliek China) (2)

6 februari 2020

Auteurs: Sabine Bantjes (Arts Infectieziektebestrijding RIVM/Cib/LCI), Fleur Meerstadt-Rombach (bedrijfsarts RIVM/Cib/LCI), Jaap Maas (bedrijfsarts-epidemioloog AMC/NCvB)

In dit bericht:

In vervolg op het eerdere Arbo-inf@ctbericht van 30 januari jl. ontvangt u een Arbo-inf@ctbericht (2) met aanvullende informatie over de volgende onderwerpen:

- Huidige situatie
- Toelichting transmissie van nieuw coronavirus
- Risico's voor werknemers in Nederland

Huidige situatie

Op dit moment is er geen circulatie van het nieuwe coronavirus in Nederland. Daarom is er voor het merendeel van de beroepsgroepen geen risico op besmetting tijdens het werk. In de media wordt veel gesproken over mogelijke risico's en het gebruik van mondneusmaskers.

Werkgevers en werknemers uit verschillende sectoren hebben hier vragen over en maken zich ongerust.

Bedrijfsartsen hebben een belangrijke rol binnen een bedrijf of organisatie om de vertaalslag te maken naar de werksetting met het verstrekken van informatie en het extra voorlichten van werkgevers en werknemers. In dit Arbo-inf@ct geven wij informatie over welke beroepsgroepen een mogelijk risico lopen en geven we een aanzet voor de risico-inschatting, zodat bedrijfsartsen ondersteuning hebben voor de vertaalslag naar hun eigen organisatie of bedrijf.

Toelichting transmissie van nieuw coronavirus

Mensen met het nieuwe coronavirus vertonen koorts en luchtwegklachten, zoals hoesten, keelpijn of een longontsteking. Mens-op-mens-transmissie is mogelijk en gemeld onder ziekenhuis- en gezinscontacten. Transmissie van het nieuwe coronavirus vindt plaats door druppelinfectie uit de neus- en keelholte (hoesten, niezen). Daarvoor is face-to-face contact nodig, het virus verspreidt zich niet aerogeen. Overdracht is niet vastgesteld voordat de klachten beginnen, het is waarschijnlijk dat relevante transmissie vooral plaatsvindt vanuit symptomatische patiënten. Wel is vrij zeker dat hoe zieker iemand is, hoe meer virus hij/zij verspreidt.

Op dit moment is er geen circulatie van het nieuwe coronavirus in Nederland. De kans op import in Nederland is echter reëel aanwezig en zal toenemen met verdere uitbreiding van circulatie binnen China en elders. De kans dat de ziekte zich vervolgens in Nederland kan verspreiden, wordt voornamelijk als klein ingeschat - mits er voldoende hygiëne- en isolatiemaatregelen worden genomen -, maar deze inschatting kan met de verdere evolutie van de epidemie veranderen. Mocht het virus bij een patiënt in Nederland worden vastgesteld, dan zal nauwkeurig in kaart gebracht worden met wie deze patiënt contact heeft gehad. De GGD zal alle contacten monitoren en indien geïndiceerd verdere bestrijdingsmaatregelen nemen om zo een verspreiding van de ziekte te voorkomen.

Risico's voor werknemers in Nederland

Op basis van de huidige situatie zijn er twee categorieën van werknemers te onderscheiden, deze beschrijven wij hieronder.

1. Reëel risico op blootstelling voor werknemers

Dit zijn zorgmedewerkers die face-to-face contact kunnen hebben met een patiënt met het nieuwe coronavirus wanneer dit zich voordoet in Nederland. Het gaat dan om medewerkers binnen ziekenhuizen - waaronder ook de spoedeisende hulpdiensten -, huisartsen(posten), ambulances en laboratoria. Deze medewerkers worden regelmatig, al dan niet via hun instelling, geïnformeerd over de risico's door de regionale GGD, het Nederlands Huisartsen Genootschap (NHG), Ambulance Zorg Nederland (AZN) en het RIVM via (Lab)Inf@ctberichten. Conform deze berichten dienen medewerkers bij (verdenking op) een patiënt met het nieuwe coronavirus zich te beschermen met de juiste persoonlijke beschermingsmaatregelen, minimaal FFP2-mondneusmasker, schort, handschoenen en spatbril.

Deze groep werknemers zal via eigen protocollen en procedures werken en binnen de eigen onderneming/instelling regelmatig een update krijgen en voorgelicht worden hoe deze beschermende maatregelen en adviezen in praktijk te brengen. Deze groep werknemers dient 24/7 toegang te hebben tot een Arbodienst/bedrijfsarts voor vragen en een risico-inschatting van een mogelijke blootstelling aan het nieuwe coronavirus.

2. Geen verhoogd risico op blootstelling ten opzichte van de algemene bevolking

Deze groep is onder te verdelen in twee categorieën, zoals hieronder beschreven.

2. A Werknemers die veel met niet-zieke personen uit China in aanraking komen

Deze werknemers lopen momenteel geen reëel risico op besmetting, met name als de reguliere hygiënemaatregelen in acht worden genomen. In deze categorie kan het dan gaan om werknemers van universiteiten, scholen, werknemers op Schiphol of van vliegtuigmaatschappijen/havenbedrijven, zorgverleners (zoals tandartsen/fysiotherapeuten) binnen wijken in Nederland waar veel Chinezen wonen en werknemers die vanwege het werk (internationale bedrijven) frequent zakelijk contact met Chinezen hebben.

Voor deze categorie geldt een aantal adviezen. Allereerst is het belangrijk werknemers actief voor te lichten in samenwerking met leidinggevenden en de bedrijfsleiding én werknemers in te

lichten over het belang van reguliere handhygiëne. Dit zijn standaardmaatregelen die gelden voor alle virussen die griep en verkoudheid kunnen geven. Dit kan de bedrijfsarts doen op basis van [de bestaande richtlijnen](#).

De basis van handhygiëne bestaat uit het volgende:

- Was de handen regelmatig;
- Hoest en nies in de binnenkant van de elleboog;
- Gebruik papieren zakdoekjes.

Het dragen van mondneusmaskers is voor deze groep werknemers dus niet aan de orde.

Terugkerende werknemers/stagiairs uit China

Zij kunnen gewoon aan het werk als ze niet ziek zijn. Ze dienen wel op de hoogte te zijn van het beleid om bij klachten thuis te blijven en telefonisch contact op te nemen met de huisarts of huisartsenpost. Dit geldt ook voor werknemers die geen vaste huisarts in Nederland hebben (er wordt dus *niet* rechtstreeks door de bedrijfsarts naar de GGD verwezen, zoals in het vorige Arbo-inf@ct abusievelijk vermeld stond). Het gaat dan specifiek over klachten van koorts en luchtweginfectie. De huisarts kan dan in overleg met de GGD besluiten tot het inzetten van diagnostiek. Als medewerkers geen gezondheidsklachten hebben, kunnen zij gewoon naar hun werk. Medewerkers worden op dit moment dus alleen geweerd bij klachten van koorts en luchtweginfectie, met de afgelopen 14 dagen een reisgeschiedenis naar China. In Nederland adviseren wij geen mondneusmaskers voor deze categorie medewerkers. De bedrijfsarts kan de medewerkers van informatie voorzien over dit beleid. Beleid over terugkerende werknemers/stagiaires blijkt vooral ook op universiteiten van belang, de bedrijfsarts heeft hierbij een centrale rol in voorlichting en beleid en beschikbaarheid voor vragen.

Vertrekkende werknemers naar China

Wat betreft vertrekkende werknemers naar China (in geval deze reis überhaupt mogelijk is): het actuele reisadvies van Buitenlandse Zaken wordt regelmatig aangepast en is [hier](#) te vinden. Bij het opstellen van dit laatste advies spelen naast risico's voor de gezondheid ook andere overwegingen een belangrijke rol. Ook de WHO geeft actuele [informatie voor reizigers](#).

Door de onzekere situatie zal, afhankelijk van de exacte bestemming, afgewogen moeten worden of de reis echt noodzakelijk is, werkzaamheden kunnen worden opgeschort en/of het vertrek kan worden uitgesteld. Mochten werknemers toch vertrekken dan geldt het advies om markten met levende dieren te vermijden en om algemene hygiënemaatregelen te nemen. Goede voorlichting is hierbij belangrijk. Zie de [website van het RIVM](#) voor een toelichting op de hygiënemaatregelen. De werknemers moeten 24/7 een informatiepunt hebben waar ze actuele informatie vinden en met vragen terecht kunnen.

2. B Overige werknemers/sectoren/beroepen

Voor overige werknemers/sectoren/beroepen zijn de risico's op besmetting niet anders dan voor de algemene Nederlandse burger. Het gaat hierbij over groepen werknemers zoals winkeliers, werknemers in het openbaar vervoer, het onderwijs, kinderdagverblijven, politie en

brandweer. Ook hier worden standaardmaatregelen van goede en frequente handhygiëne geadviseerd die gelden voor alle virussen die griep en verkoudheid kunnen geven, zoals voor iedereen geldt. Er is op dit moment geen reden om medewerkers te weren van het werk. In Nederland adviseren wij geen mondneusmaskers aan de algemene Nederlandse burger in de openbare ruimte.

Deze inschatting kan met verandering van de situatie rond de uitbraak en met nieuwe epidemiologische kennis over dit nieuwe coronavirus veranderen.

Contact bij vragen

Bedrijfsartsen kunnen bij vragen telefonisch contact opnemen met de GGD in de eigen regio. Ook is op de [website van het RIVM](#) veel informatie te vinden. Het NCvB heeft een helpdesk waar u als bedrijfsarts aanvullende vragen kunt stellen: [Helpdesk beroepsziekten](#).

Informatieve links

- [ECDC](#)
- [CDC](#)
- [WHO](#)
- [Dagelijkse WHO situation reports](#)
- [RIVM](#)
- [Arboportaal van het Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid](#)